

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na para maglaygay ong mga pamagto ong ni Cristo natetenged ong sari-saring mga problimang agtalongaen nira ong kaboi nirang kaldaw-kaldaw, pario ka ong pagto nira. Ang Corinto yay ang kapital tang probinsia tang Acaya. Bantog ong dorong simban na para ong mga dios-diosan. Ig pario ong domang mga siodad ang agparag-tampetan ta mga barko, bantog ka ong nigosio asta ong dorong bisio tang mga taw don.

Midio pagdemdem si Pablo ong mga taga Corinto tenged may gabalitan na ang belag ta masinlo natetenged ong nira. Agbognon na tanira natetenged ong pama-dek nira ong tata may tata ig ang pagpangombabay may pagpangonlali nira. Doro pang toldok na natetenged ong mga te-ma nira ong tata sing solat ang napekel nira ong nandia. Gapil tarin tang natetenged ong pag-parangatawaen, ang konsinsia ta, ang ostong pagto, ang mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, ig ang pagaboing moman.

Ang Kapitolo 13 natetenged ong paggegma, ig sigoro yay ang bantog ang kapitolo ong tanan ang sinolat ni San Pablo.

¹ Yo si Pablo, tatang ginoyan ang magimong apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan tang Dios, ig aromano si Sostenes ang logod ta. ² Pagpakomosta ami ong nindiong tarabidan, yamong mga pamagto ong Dios atan ong Corinto. Yamo linimpio ni Cristo Jesus ig ginoyan tang

Dios ang magimong mga sagradong sinakepan na, aroman tang tanan ang taw ong tanan ang logar ang pamangilala ong ni Jesu-Cristo, ang yay ang Gino ong yaten ang tanan.

³ Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Mga grasiang ispiritoal ang agto-dol tang Dios

⁴ Pirmiong pagpasalamat ong Dios tenged ong kaloy nang pinaita na ong nindio tenged ong ni Cristo Jesus.

⁵ Tenged na-pen amo kaman ong nandia, inaloyan amo ra tang Dios ta mo-ya, ong tanan ang pagtoldok ig pang-intindi mi. ⁶ Ong maning atan gapamatodan mi ra mismo tang sinoldok amen ong nindio natetenged ong ni Cristo.

⁷ Animan, anda enged ay kakorangan mi ong mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito tang Dios, mintras agpakaboton mi tang kaldaw ang magbalik tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo ig itaen tang tanan. ⁸ Tanandia tang magpabaked ong nindio asta ong kataposan, agod ong kaldaw ang tanandia magosgar, anda ray kasalanan ang itaen ong nindio. ⁹ Tenged mataligan tang Dios, ang yay ang naggoy ong nindio agod mamagtarabid-tabid amo ong ana nang si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.

Ang mga pamagto ong ni Cristo dapat mamagoroyonan

¹⁰ Mga logod, ong aran ni Jesu-Cristo ang yaten ang Gino, pagigampango ong nindio ang mamagoroyonan among tanan ong bitala, isip asta ong nem agod indi amo ra mamagberelag-belag. ¹¹ Nasolato narin, mga logod, tenged may nagbalita ong yen nagalin ong pamalay-balay ni Cloe ang ganing may pamagsoroayan ono atan ong nindio. ¹² Ang maliagong yaning, ang doma atan ong nindio ganing ono ang tanira pamagosoy ong ni Pablo. Ig may atan ka ang ganing ono tanira ong ni Apolos.

Ang doma pa engaged ganing ono tanira ong ni Pedro. Ig ang doma pa ong ni Cristo ono. ¹³ Ong paggropo-gropo ming asia, midio agtenga-tengaen mi si Cristo mismo! Si Pablo bato tang linansang ong kros para ong nindio? Obin itaben binoniagan amo agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni Pablo? Belag ang engaged.

¹⁴ Salamat ong Dios, anday binoniagano ong nindio poira lamang ong da Crispo doroa ni Gayo. ¹⁵ Animan anday mapaganing ang binoniagan amo agod magpasakep ong yen. ¹⁶ Ong bagay, binoniagano ka pala si Estefanas ig ang pamalay-balay na. Piro poira lamang ong mga taw ang asia, anda ray domang gademdemano. ¹⁷ Tenged indio sinobol ni Cristo para magboniag kondi para magpatako tang Mo-yang Balita. Piro indio pagpatako ong maosay ang pamitala sigon ong katako ta taw. Mga maning don itaben anday borak tang agtotoldoko natetenged ong kamatayen ni Cristo ong kros!

Si Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios

¹⁸ Ang mga taw ang paningan nira impirno, agpabetang nira kalokoan lamang tang toldok natetenged ong kamatayen ni Cristo ong kros. Piro para ong yaten ang aglilibri tang Dios, gapasaran ta tang gaem na ong mismong toldok ang na. ¹⁹ Pario tang inaning tang Dios ong Kasolatan, "Pirdieno tang kinata-wanan tang mga matatako, ig ipaitao ang anday kointa na tang pangintindi tang mga morosay."* ²⁰ Animan monora mandian tang mga matako? Monora tang mga may inadalan nira, asta ang mga maosay ang magpilosopo tarin ong kalibotan ang na? Tenged pinaita ra tang Dios ang kalokoan lamang pala tang kinata-wanan ang pagalin ong kalibotan ang na!

* 1:19 1:19 Isaias 29:14

²¹ Sigon ong katako tang Dios, indi tanandia naliag ang mailala tang mga taw ong nandia mga ong sadiling kinata-wanan lamang nira. Kondi pinalabi na ang ilibri na tang mga taw tenged ong pagto nira ong Mo-yang Balita ang agpatako amen ong nira, maski ganing tang doma narin kalokoan lamang. ²² Ang mga Judio pamama-dol ta mga makabebereng ang tanda ba-lo tanira mamagparet ong kamatodan. Ig ang mga Grigo gangaliliag ta mga adadalem ang toldok sigon ong kinata-wanan nira. ²³ Piro yami, ang agtotoldok amen ong mga taw anday doma kondi si Cristo ang linansang ong kros. Nang toldok ang na indi marisibi tang mga Judio, ig kalokoan lamang ong pabetang tang mga belag ta Judio. ²⁴ Piro para ong mga taw ang ginoyan tang Dios, Judio man obin belag, si Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios. ²⁵ Tenged ang aggisipen nirang kalokoan ang bindoat tang Dios, ong matod kinata-wanan ang mas alawig pa ong tanan ang kinata-wanan tang mga taw. Ig ang aggisipen nirang kalobayan tang Dios, mas mapoirsa pa ong tanan ang kapoiraen tang mga taw.

²⁶ Mga logod, demdemen mi mga monopa tang pagkabetang mi asing indi amo pa gagoyan tang Dios. Mga ong pama-dek tang taw ong kalibotan ang na, pirapa enged lamang ong nindio tang matako obin may kaya na, obin nagalin ong ilaladong familia. ²⁷ Piro pinilik tang Dios tang mga agganingen nirang belag ta matako agod mapaeyak tang mga matatako. Ig pinilik na tang mga agganingen nirang malolobay agod mapaeyak tang mga mapoira. ²⁸ Pinilik tang Dios tang mga dibabak ang enged tang pagkabetang nira ig ang mga agge-ley geleyen ig agganingen ang anday kointa nira, agod ipababak na tang mga aggilalaen ang alawig ang mga taw tarin ong kalibotan ang na. ²⁹ Animan, anday mapagpambog ong

talongan tang Dios. ³⁰ Ong mismong tabang na na-pen amo ong ni Cristo Jesus, ang ya ray ang pagtorol ong yaten ta kinata-wanan. Tened ong ni Cristo rinisibi ita tang Dios bilang mato-lid da, bindoat itang mga sagradong sinakepan na, ig linibri ita ong mga talak ta. ³¹ Animan, pario tang na-tang ong Kasolatan, “Ang maski sinopay galiliag ang magpambog, dapat Dios da lamang tang ipambog na.”†

2

Ang pagtoroldokon ni Pablo

¹ Mga logod, asing napaningo atan, sinoldoko ong nindio tang sinalok ang kamatodan natetenged ong Dios. Piro indio naggamit ta adadalem ang mga bitala obin alawig ang kinata-wanan. ² Naisipano ang anday domang itoldoko ong nindio kondi si Jesu-Cristo ang linansang ong kros. ³ Animan siminalongao ong nindio ang malobay tang sinangonio, geldano ig pangelelo pa. ⁴ Ong pamitalao ig pagtoroldokono ong nindio indio naggamit ta mamit ang bitala obin ang kinata-wanan ta taw agod makom-binsir amo. Piro ang Ispirito Santo, yay ang nagpaita tang gaem na ong mga binitalao, ⁵ agod ang pagto mi indi magtalig ong kinata-wanan ta taw kondi ong gaem tang Dios.

Ang kinata-wanan ang pagalin ong Dios

⁶ Mandian, mga para ong mga taw ang madalem da tang pagto nira ong Dios, kinata-wanan ka kaman tang agtotoldok amen. Piro ang kinata-wanan ang na indi nagalin ong mga taw obin ong pamaggaem mandian tarin ong kalibotan ang na ang mangalipat da lamang. ⁷ Ang kinata-wanan ang nang agganingeno anday doma kondi

† 1:31 1:31 Jeremias 9:24

ang sikritong plano tang Dios ang sinalok asing tokaw. Piro ba-lo bindoat tang Dios tang kalibotan pinlano na rang lagi tang mga bagay ang na agod ma-pen ita ong kadengengan na ong langit. ⁸ Ang mga pamaggaem mandian ong mga timpong na indi gangaintindi tang plano tang Dios. Tenged mga naintindian da nira, indi ra rin linansang nira ong kros tang dalayawen ang Ampoan ta.

⁹ Pario tang na-tang ong Kasolatan,

“Ang mga bagay ang sinimpan tang Dios para ong mga pamaggegma ong nandia

Indi pa gaita ta mata, obin gaba-yan ta talinga.

Indi pa engaged ga-dep ong mga isip ta taw.”*

¹⁰ Piro ang plano ang na tang Dios, pinatako na ong yaten ong Ispirito Santo na. Tenged ang tanan ang bagay gata-wanan ang engaged tang Ispirito Santo, maski pa ang adadalem ang kinaisipan tang Dios. ¹¹ Mga ong yaten ang mga taw, anday gatako tang aggisipen tang tatang taw poira lamang ong sadili nang ispirito. Maning ka atan tang Dios. Anday gatako tang aggisipen na poira lamang ong Ispirito na. ¹² Mandian, ang Ispiritong nang pinakabot ong yaten indi nagalin tarin ong kalibotan, kondi nagalin ong Dios mismo agod maintindian ta tang mga kao-yan ang rinigalo tang Dios ong yaten.

¹³ Animan ang agtotoldok amen yay ang mga kamatodan ang pagalin ong Ispirito tang Dios ig para ong mga taw ang agtabiden tang Ispirito. Ig ang pagtoroldokon amen ay sigon ong toldok tang Ispirito, belag ta sigon ong kinata-wanan ta taw. ¹⁴ Piro ang mga taw ang anda ong nira tang Ispirito tang Dios, indi marisibi nira tang toldok ang pagalin ong Ispirito, tenged agpabetang nira asia kalokoan lamang. Indi ngani maintindian nira, tenged ang Ispirito tang Dios engaged lamang tang matabang ong

* 2:9 2:9 Isaias 64:4

nira agod maintindian nira. ¹⁵ Ang mga taw ang agtabiden tang Ispirito tang Dios, gangaintindi tang importansia tang tanan ang bagay, piro anday gatakong magosgar ong nira. ¹⁶ Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Anday gatako tang pagirisipen tang Gino! Anda engaged ay mapaglaygay ong nandia!”†

Piro ita, ang pagirisipen ta kompormi engaged ong isip ni Cristo.

3

Mga torobolon tang Dios

¹ Mga logod, tanopa sia indio mapagtoldok ong nindio pario tang pagtoroldokono ong mga taw ang agtabiden tang Ispirito Santo. Kaministiran ang toldokan amo yen bilang mga taw ang pamagtoman pa ong sadiling mga kaliliagan mi. Midio ge-ley amo pang mga mola, mga ipabetang ta ong kaboi mi ong ni Cristo. ² Yay asia ang midio indio nagtorol ong nindio ta matetegat ang pamangan kondi gatas lamang, tenged belag pa ta kaya mi tang adadalem ang mga toldok. Ig maski mandian, indi amo pa maintindi. ³ Tenged asta mandian agdegen amo pa engaged tang sadiling mga kaliliagan mi. Pamagiribegan amo pa ig pamagsoroayan. Ang agboaten ming na pagpamatod ang pamagtoman amo pa ong anday sasayod ang mga kaliliagan tang mga sinangoni mi pario tang mga taw tarin ong kalibotan ang na. ⁴ Tenged mintras may pamaganing pa ang, “Yo pagosoyo ong ni Pablo!” ig “Yo ong ni Apolos!” asia pagpamatod ang pario amo pa engaged tang domang mga taw tarin ong kalibotan ang na.

⁵ Tenged sinopa si Apolos? Ig sinopa si Pablo? Yami mga torobolon lamang tang Gino ang ginamit na agod magmagto amo. Ang kada tata ong yamen pagboat ka lamang

† 2:16 2:16 Isaias 40:13

tang boroaten ang sinalig tang Gino ong yamen. ⁶ Na tang kalimbawan amen--yo tang nagloak, ig si Apolos tang nagboniag, piro ang Dios yay ang nagpatolpot. ⁷ Belag ang enged ta importanti tang pagloak ig pagboniag, kondi ang Dios lamang ang pagpatolpot. ⁸ Ang manigloak ig ang manigboniag pario lamang manigobra. Ig kada tata ong nira balten tang Dios sigon ong binedlayan nira. ⁹ Yaming doroa, pario aming pamagsirbi ong Dios. Ig ang kalimbawan mi yay ang tanek ang agpaloakan na ong yamen.

Mga ong doma pang alimbawa, yamo pario ong tatang balay ang agpa-deng tang Dios. ¹⁰ Ong kaloy tang Dios, yo tang bindoat nang maistro karpintiro agod magtokod tang pondasion, ig mandian doma sing panday tang pagpadayon tang obra. Piro kaministiran ang enged ang sigoron tang kada karpintiro ang masinlo tang obra na. ¹¹ Tened si Jesu-Cristo tang pondasion ang na-tang da atan, ig asia indi ra enged mapa-letan ta doma. ¹² Mandian ang mga manigobra mamagpa-deng ong pondasion ang na ig mamaggamit ta sari-saring matirialis pario ong bolawan, mital ig maralen ang bato. Ig ang doma, mamaggamit ta ayo, kirib obin dalami lamang. ¹³ Piro mata-wanan ka mga monopa kasinlo tang obra tang kada tata. Tened mga komabot tang kaldaw ang magosgar tang Dios, sobokan na ong apoy tang inobra tang kada tata ig don mata-wanan ta. ¹⁴ Mga ang pina-deng na ong pondasion indi masirok, may marisibi nang primio. ¹⁵ Piro mga masirok, anda ray marisibi nang primio. Sadili na lamang tang malibri, pario ong tatang taw ang napaglayas ong balay ang gasirok da.

¹⁶ Indi amo gatako? Yamo mismo nagimong timplo tang Dios, ig ang Ispirito na pagtinir atan ong nindio.

¹⁷ Mandian mga may maglangga ong timplo tang Dios,

langgaen ka tanandia tang Dios, tenged ang timplo na sagrado. Ig yamo mismo tang timplong asia.

¹⁸ Indi lokon mi tang sadili mi. Mga may atan ong nindiong pagisip ang matako tanandia sigon ong gadalan mandian tarin ong kalibotan ang na, dapat lipatan na ra tang kinata-wanan ang asi agod magimong matod ang matako. ¹⁹ Tenged ong pama-dek tang Dios kalokoan lamang tang kinata-wanan tang kalibotan ang na. Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Depen tang Dios tang mga matatako ong pagpanloko nira.”* ²⁰ Ig may atan pa enged ang ganing, “Gata-wanan tang Dios ang anday kointa tang mga gaisip tang mga matatako.”† ²¹ Animan, indi ra ipambog ta tang mga taw. Tenged ang tanan sindol tang Dios para ong ikakao-ya mi. ²² Si Apolos, si Pedro ig yo, yaming tanan sinobol para ong nindio. Maski ang kalibotan ang na, ang kaboi ig kamatayen, ang mga kaldaw mandian asta ong parakaboton, ang tanan ang na sindol tang Dios para ong ikakao-ya mi. ²³ Tenged yamong tanan mga sakep ni Cristo, ig si Cristo sakep tang Dios.

4

Mga apostolis ni Cristo

¹ Animan yaming mga pamagtoldok dapat ilalaen ming mga torobolon ni Cristo ig mga agtaligan tang Dios ang magbalita tang mga kamatodan ang sinalok na asing tokaw. ² Mandian ang sinaligan dapat magpaita ang mataligan ka kaman tanandia. ³ Piro mga osisaeno nindio, obin osgarano man tang maski sinopang manigosgaray, asia anday kaso ong yen. Yo mismo, indio ganing mga ang pagsirbio ong Dios mo-ya obin belag. ⁴ Limpio tang konsinsiao, piro asi belag ta maning ang anday talako.

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Salmo 94:11

Ang Gino engaged lamang tang pagosgar ong yen. ⁵ Animan indi amo ra magosgar ang belag ta oras. Elaten mi tang pagbalik tang Gino. Tenged ipaloo na ong mayag tang mga bagay ang gatalok pa mandian ong maki-lep. Ipaita na mga onopa tang matod ang mga kaliliagan tang mga taw. Ong oras ang asi, marisibi tang tanan tang pagdayaw tang Dios ang bagay ong nira.

⁶ Mga logod, yami ni Apolos ginamito rang alimbawa para ong ikakao-ya mi, agod madalan mi tang maliag yaning tang agganingen, “Indi magpasobra ong na-tang ong Kasolatan.” Animan maski sinopa, indi ra ipambog na tang tatang taw ig ge-ley ge-leyen na tang doma. ⁷ Tenged onopa lamang tang mas pa atan ong mga sadili mi? Onopa engaged tang atan ong nindio ang indi nagalin ong Dios? Ig mga ang Dios kaman tang nagtorol, angay ipambog mi pa ang midio sia belag ta rigalo?

⁸ Yamong mga taw amo! Midio kontinto amo ig indi amo ra pangaministiran ta toldok ang pagalin ong yamen.* Kakarong amo ra ang midio mga adi, piro indi ami na-pen! Dapat din adi amo ra ka kaman, agod mapaggaem ami ka ang aroman mi. ⁹ Mga isipeno, yaming mga apostolis midio bintang tang Dios ong pagkabetang ang dibabak ong tanan. Pario ami ong mga taw ang sinintinsian dang patayen ig agpaloo ami agod matelek tang bilog ang kalibotan, mga taw asta ang mga anghil. ¹⁰ Yami pamagsirbi ong ni Cristo, ig yami pa tang agganingen mga gabeyeg-beyeg. Piro yamo ono tang matatako bilang mga nanga-pen da ong nandia. Yami malolobay, piro yamo mapopoirsa ono. Aglibaken ami ta taw, piro agdayawen amo nira. ¹¹ Asta mandian

* 4:8 4:8 Ong bitalang Grigo: Naelen amo ra ig nagimong manggaden da!

pamagagoanta ami lamang tang letem ig koaw. Lasik-lasik tang lambong amen, agsigbaken ami ta taw, ig anday sadiling balay amen. ¹² Pamagobra ami ig pamagpainang agod maboi ami lamang. Agpangadi amen tang mga taw ang pamagpakalain ong yamen agod aloyan pa enged tanira tang Dios. Ig aggagoantaen amen lamang mga may magpaliwag ong yamen. ¹³ Agbitalan ami ta malain piro agsabaten amen ta masinlo. Asta ngani mandian, midio mga po-pot ami lamang, dibabak ong tanan ang klasi ta taw ong kalibotan.

¹⁴ Nagsolato ta maning ta na, belag ta maning agod paeyaken amo, kondi agod malaygayan amo yen bilang mga agmalenong mga ana. ¹⁵ Tenged maski magimong tampolok ang ribong taw tang magtoldok ong nindio natetenged ong pagto ong ni Cristo Jesus, tambilog ka enged lamang tang nagimong tatay mi ong pagto mi ong nandia. Asia anday doma kondi yo, asing nagekelo ong nindio tang Mo-yang Balita. ¹⁶ Animan pagigampango ang patoladano nindio. ¹⁷ Yay sia ang agpapaningeno atan ong nindio si Timoteo ang palanggao ig mataligan ang anao ong Gino. Tanandia tang magpademdem ong nindio tang yen ang ogali ong pagorosoyon ong ni Cristo Jesus, kompormi ong agtotoldoko ong mga pamagto ong maski ong aripang logaray.

¹⁸ Ang doma atan ong nindio pagpalawig da tang mga sadili nira, tenged ong kalaom nira sigoro indio ra paning atan. ¹⁹ Piro mga pagnano lamang tang Gino, indi ra lamang maboay paningo ka atan. Oman telekan ta tang mga ambogon ang asia mga monopa enged tang maimo nira ong dorong gabitala nira. ²⁰ Tenged ang matod, mga ang Dios tang paggaem ong kaboi ta tatang taw, matawanan sia ong boat na ig belag ta ong bitala na lamang. ²¹ Animan onopay galiliagan mi? Paningo bato atan ang

midio pagekelo ta palo? Obin paningo atan ang pagekel ta paggegma ig mo-yang kaneman?

5

Palinen tang pangombabay

¹ Mandian, may babalita ong karakelan ang ganing doro kalaway ono tang agboaten tang tata ong nindio. Agga-penen na ono tang tatang kinatawa si tang tatay na. Maski ang mga taw ang indi gailala ong Dios, anday kalainan ang agboaten nirang maning atan. ² Yamong mga taw amo! Angay pamagpambog amo pa ka enged? Dapat din maeyak amo ig magsinti, ig indi ra pa-penen ong pagtarabidan mi tang laling pagboat ta maning atan. ³ Maski andao atan ong nindio ong sinangoni, ang nemo atan ka. Animan, midio aromano ka nindio. Ig ong aran tang Ginong Jesus, sinintinsiano ra tang nagboat tang kasalanan ang asia. ⁴ Animan mga mamagsirimet-simet amo ig agbibilango nindio ang atano ka, ig ang gaem ang pagalin ong yaten ang Ginong Jesus atan ka, ⁵ yintriga mi tang taw ang asia ong ni Satanas agod maski langgaen na tang sinangoni na, balampa malibri tang ispirito na ong kaldaw ang magosgar tang Gino.

⁶ Ang pagpambog mi anday sayod! Indi gata-wanan mi tang agganingen natetenged ong pampalsa ta tinapay? Ong ge-ley lamang ang pampalsa, pambael tang bilog ang minasa. ⁷ Animan i-lek mi tang pampalsa ang asia, ang yay ang dating ogali ming mapinagtalaken, agod magimong limpio amo, pario tang ba-long minasang arina ang anday pampalsa na. Ong kamatodan, linimpio amo ra ka kaman tang Dios tenged si Cristo sinagda ra para ong yaten, pario ong tatang karnirong igsaragda ong pista tang mga

Judio ang agganingen Pagta-lib tang Anghil.* ⁸ Animan magsilibra ita tang pistang asi, ig mamangan tang tinapay ang anday pampalsa na, ang maliag yaning bo-wanan ta ra tang dating mga ogali ta ang malalain ig malalaway, agod mangaboi ita ang limpio ig andang pisan ay tagel ang malain.

⁹ Ong yen ang na-kaw ang solat, minaningo ka kaman ang indi amo magigtamid ong mga pangombabay obin pangonlali. ¹⁰ Ang maliagong yaning ta si belag tang mga taw ang indi pa gailala ong Dios mga tanira pamagboat ta maning ta si, obin mga tanira takaban ig takawan, obin pamagto ong mga dios-diosan. Tenged mga palawid amo ong nira, kaministiran ang bo-wanan mi ra enged tang kalibotan ang na! ¹¹ Ang agganingeno yay asing mga taw ang ganing tanira mga logod ta ong Gino piro pangombabay pa, pagto ong mga dios-diosan, pagpakalain ong doma, pagpabaleng, mga takaban ig takawan. Indi amo dapat magigtamid ong nira maski ong pamangan lamang.

¹²⁻¹³ Tenged onopay labet ta ong pagosgar ong mga taw ang indi pamagto ong Gino? Ang Dios tang bala ong nira. Piro dapat ka kaman ang magosgar ita mga ang pagkatalak tata ong mga pamagto. Tenged na-tang ong Kasolatan, “Ang mapinagtalaken palinen mi ong pagtarabidan mi!”†

6

Mga pamagdirimandan tang mga ana tang Dios

¹ Mandian pabetang ta, ang tata ong nindio may rik-lamo na kontra ong logod na ong Gino. Makaeyak ka mga e-lan na ong mga osgadong indi pagto ong Gino. Dapat din

* 5:7 5:7 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” agsilibraen tang mga Judio sigon ong mabasa ta ong Exodo 12:1-51. Telekan ka ong Bokabolario.

† 5:12-13 5:13 Deuteronomio 17:7

e-lan na ra lamang ong mga karomanan nang sinakepan tang Dios. ² Indi amo gatako? Ong oring kaldaw, ita mismong mga sinakepan tang Dios tang mamagosgar ong bilog ang kalibotan. Mga maning don, indi bato mapagampangang mi tang mga kaso-kaso ming asia? ³ Indi amo gatako? Ong mga anghil mismo ita tang magosgar. Monora enged ang indi maosgaran mi tang mga bagay ong kaboi ta tarin? ⁴ Animan mga may kaso mi ong tata may tata, angay e-lan mi pa ong mga taw ang indi aggilalaen ong mga pamagto ong ni Cristo? ⁵ Makaeyak! Monora? Anda enged atan ong nindio maski tambilog lamang ang matako ig mapagariglo tang agpagsoayan ming mamaglogod? ⁶ Monorang pamagdimandan amo, logod kontra logod, ig don pa mismo ong mga taw ang indi pamagto ong Dios!

⁷ Ang mismong pagdirimandan ming asia pagpaita ang nadeg amo ra ta malain. Mo-ya pa, agoantaen mi ra lamang ang boatan amo ta anday sayod, ig pabayan da lamang tang pamagdaya ong nindio. ⁸ Ang problema lamang, yamo pa tang pamandaya ig pamagboat ta malain, ig logod kontra ong logod! ⁹ Indi amo gatako? Ang taw ang pagboat ta malain indi ma-pen ong inadian tang Dios. Animan indi lokon mi tang sadili mi! Tenged indi enged ma-pen ong inadian tang Dios tang mga pangombabay obin pangonlali, ang mga pamagto ong mga diosdiosan, asta ang mga pagigkayam-kayam ong kapario nirang mga lali. ¹⁰ Indi ka ma-pen tang mga takawan, mga takaban, mga manigpabaleng, ang mga pamagpakalain ong masig ka taw nira, obin ang mga dayador. ¹¹ Maning atan tang doma ong nindio asing tokaw. Piro mandian limpio amo ra ong mga talak mi, ig bindoat amo rang mga sagradong sinakepan tang Dios. Rinisibi amo ra bilang mato-lid da tenged ong bindoat ni Ginong Jesu-Cristo ig

ong tabang tang Ispirito tang yaten ang Dios.

Ang sinangoni mi timplo tang Dios

¹² Itaben may maganing ang, “Librio ang magboat ta maski onopang bagayay.” Matod kaman sia, piro belag ta tanan ang bagay tang para ong ikakao-ya ta. Poidi kang maningo, “Librio ang magboat ta maski onopa.” Piro indi papaggaemeno tang sadilio ong maski onopang bagayay. ¹³ Itaben may magpapihosopo pa ang maning, “Ang pamangan bindoat para ong sian, ig ang sian para ong pamangan.” Matod. Piro komabot tang kaldaw nga ang sian ig ang pamangan pariong lipaten tang Dios. Ang sinangoni ta indi bindoat agod gamiten ong pangombabay obin pangonlali, kondi sindol ong yaten agod mapagsirbi ita ong Gino. Ig ang Gino yay ang paggaem ong sinangoni ta. ¹⁴ Tened ong oring kaldaw boien tang Dios tang mga narin sigon ong gaem na, pario tang pagboi na ong yaten ang Ginong Jesus.

¹⁵ Gata-wanan mi, gasakepan ita tang sinangoni ni Cristo. Mandian onopa? Komiten ta pa tang sinangoni ta ang gasakepan ni Cristo agod ya-pen ta ong tatang pagbaligia tang sadili na? Indi poidi! ¹⁶ Indi amo gatako? Ong pagboat ta maning atan, tanirang doroa pagimong tanga sinangonian da lamang. Pario tang na-tang ong Kasolatan, “ig magimong tata ra lamang tanira.”* ¹⁷ Piro mga na-pen ita ra ong Ginong Jesu-Cristo, maliag yaning ita may si Cristo ay nagimong tanga ispiritoan da lamang.

¹⁸ Animan palawid amo ong pagpangombabay. Tened ang tanan ang domang klasi ta talak ang agboaten ta taw, midio kaman ong loa lamang gainabo. Piro ang pangombabay obin pangonlali, panlangga ong sadili na mismo. ¹⁹ Indi amo gatako? Ang sinangoni mi timplo

* 6:16 6:16 Genesis 2:24

aggistaran tang Ispirito Santong sindol tang Dios ong nindio. Belag ta nindio tang mga sinangoni mi, kondi ong Dios da. ²⁰ Mal tang binayad na agod magimo among nandia. Animan gamiten mi tang sinangoni mi agod mas dayawen tanandia.

7

Natetenged ong pagparangatawaen

¹ Mga natetenged ong mga bagay ang sinolat mi ong yen, nani tang masabato. Mo-ya ka ang indi ra mangatawa. ² Piro tenged dorong pagpangombabay, mas mo-ya pa ang mangatawa ig magpakatawa amo ra lamang agod ang kada tata may sadili nirang kakatawan. ³ Ig ong mga magkatawa, ang lali dapat boaten na tang obligasion na ong babay, ig ang babay oldan na ka tang lali tang kaministiran na. ⁴ Tenged ang sinangoni tang katawang babay, belag da tang babay ang paggaem atan kondi ang lali. Ig maning ka ta si, ang sinangoni tang katawang lali, belag da tang lali tang paggaem atan kondi ang babay. ⁵ Animan indi pangindian mi tang tata may tata, poira lamang ang namagampang among doroa ang indi amo kang lagi mamaglengetan ong teled ta tatang timpo agod may oras mi ka ong pagpangadi. Piro pagatapos, mamagapen amo si. Itaben ong kaboayan indi ra mawidan mi tang sadili mi, ig dayon among panolayan ni Satanas.

⁶ Ang laygayong asia belag ta tobol, kondi ge-ley lamang ang pasonaid ong pagkabetang mi. ⁷ Masinlo ka rin mga yamong tanan pario ong yen.* Piro belag ita ta parario tenged sari-sari tang mga abilidad ang agto-dol ong yaten tang Dios.

* 7:7 7:7 Si Pablo sindolan tang Dios ta abilidad ang makontinto tanandia, maski anday katawa na. Mabasa ta ong 1 Cor 7:8 ang tanandia anday katawa na.

⁸ Mandian narin tang maningo ong nindiong anday kakatawan mi asta ong nindiong mga babay ang balo: Mo-ya pa, magpadayon among anday katawa mi pario ong yen. ⁹ Piro mga indi ra mawidan mi tang mga sadili mi, mangatawa obin magpakatawa amo ra lamang. Tened mas mo-ya pa si imbis ang magkatalak amo ong mga belag ta kakatawan mi.

¹⁰ Mandian mga ong mga may katawa nira, narin tang agtotobol tang Gino, belag ta yo: Indi magigbelag tang babay ong katawa na. ¹¹ Piro mga magigbelag pa engaged tanandia, magpadayon da lamang tanandiang anday katawa na, obin magigbalik si ong katawa na. Ig indi ka poiding belagan tang lali tang katawa na.

¹² Mga natetenged pa ong doma, na tang maliagong yaning ong nira. Na ong yen lamang nagalin ig belag ta ong Dios. Mga may lali atan ang logod ta ong ni Cristo, ig ang katawa na indi pagto ong Gino, mga ang katawa na galiliag ang magpadayon ang aroman na, dapat indi belagan na. ¹³ Ig mga may babay ka atan ang logod ta ang may katawang indi pagto ong Gino, piro galiliag pa ka engaged tang lali ang magiga-pen ong nandia, indi dapat magigbelag tang babay. ¹⁴ Tened ang katawang indi pagto ong Gino magang agpalbag da ka para ong Dios, tened ong pagto tang katawa na. Narin matod ong lali pario ka ong babay. Mga belag ta maning ta na, asta ang mga ana nira indi ra ka marisibi tang Dios. Piro ang kamatodan, garisibi na tanira. ¹⁵ Piro mga galiliag pa engaged ang magigbelag tang katawang indi pagto, pabayan mi. Libri ra tanirang magigbelag, tened ginoyan ita tang Dios ang mangaboi ita ang anday golo. ¹⁶ Sinopa lamay gatako? Babay man obin lali, indi masigoro mi mga yamo tang gamiten tang Dios agod malibri na tang mga kakatawan mi.

Magpadayon amo ong pagkabetang mi

¹⁷ Ang kada tata dapat mangaboi sigon ong pagkabetang ang sindol tang Dios ong nandia, ig magpadayon ong pagkabetang na asing tanandia ginoyan na. Yay na tang agtotoldoko ong mga pamagto ong ni Cristo ong tanan ang logar. ¹⁸ Alimbawa, mga may laling natorian da ba-lo tanandia nagto ong Gino, pabayan da lamang tanandia ang maning ta sia. Ig mga may atan kang indi natorian ba-lo nagto ong Gino, belag da ka ta kaministiran ang magpatori pa tanandia. ¹⁹ Tened belag ta importanti mga natorian obin anda.† Ang importanti lamang ay ang pagtoman tang mga tobol tang Dios. ²⁰ Animan magpadayon tang kada tata sigon ong pagkabetang na asing tanandia ginoyan tang Dios. ²¹ Mga yawa torobolon ta doma ba-loa nagto ong Gino, sigi lamang. Piro mga may tsansa mong malibri ong pagimong torobolon, boaten mo. ²² Ang tatang torobolon ang ginoyan da tang Gino, libri ra ong gaem tang kasalanan. Maning ka ta si, ang taw ang libri ang ginoyan da ni Cristo, nagimong torobolon na ra. ²³ Mal tang binayad tang Dios agod magimo among nandia, animan magsirbi amo ra ong Dios, belag ta ong taw lamang. ²⁴ Mga logodo, mga onopay pagkabetang mi asing ginoyan amo tang Dios, magpadayon amo lamang atan ang aroman na.

Natetenged ong anday katawa nira ig ong mga babay ang balo

²⁵ Mga natetenged ong mga anday katawa nira, anday ma-dolong tobol ang nagalin ong Gino. Piro ong kate-bek

† 7:19 7:19 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabulario, ong “Pagtori.”

tang Gino bilang taw ang nagimong mataligan da, narin tang maningo.

²⁶ Mga ong yen, tenged ong mga kaliwagan ang agta-longaen ta mandian, mo-ya pang magpadayon ita kang lagi ong yaten ang pagkabetang. ²⁷ May katawa mo ra? Indi belagan mo. Anda pay katawa mo? India ra magdilem ta katawa mo. ²⁸ Piro mga yawa mangatawa ka engaged, india ka pagkatalak. Ig mga ang tatang soltiras magpakatawa, indi ka tanandia pagkatalak. Kaso lamang, ang magkatawa magkatinir ta mga problima ong kaboi nira tarin ong ta-paw tang kalibotan, ig galiliago rin ang indi mapasaran mi tang mga kaliwagan ang maning atan.

²⁹ Narin tang maliagong yaning, mga logod--dipot da lamang tang timpo para magsirbi ong Gino. Animan impisa mandian, ang mga may katawa dapat mangaboi ang midio anday katawa nira ang agtokawen nira. ³⁰ Ang mga pamagsinti, mangaboi ang midio anday kaso tang kasisintiren nira. Ig ang mga gangalipay, maning ka ta si ong kalipayan nira. Ang mga pamamakal, dapat mangaboi ang midio anda ray barakalen nira ang irintindien pa nira. ³¹ Ig ang mga pamagpakinabang tang mga bagay tarin ong kalibotan, indi dapat oldan ta importansia tang mga bagay ang asia. Tenged ang tanan ang bagay tarin ong kalibotan mangalipat lamang.

³² Galiliago rin ang indi amo malibeg ong mga irintindien tarin ong kalibotan. Ang laling anday katawa na pagdemdem tang boroaten tang Gino ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong nandia. ³³ Piro ang laling may katawa na pagdemdem ang pirmi tang mga bagay tarin ong kalibotan ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong katawa na. ³⁴ Yay na tang dailan ang pirling pagdoadoa tang isip na. Ig maning ka ta sia tang mga soltiras obin ang mga babay ang

anday katawa na. Ang babay ang anday katawa na, anday domang aggintindien na kondi ang pagsirbi na ong Gino, tenged galiliag tanandiang bogos ang magbolontad tang sadili na ong pagsirbi ong Gino. Piro ang babay ang may katawa na pagdemdem ang pirmi tang mga bagay tarin ong kalibotan ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong katawa na.

³⁵ Agganingo narin ong nindio para lamang ong ikakao-ya mi. Indi amo ka agbawalen ta ang mangatawa, kondi galiliago lamang ang tabangan amo yen agod maosay tang pangaboi mi ig anday magsamber ong pagsirbi mi ong Gino.

³⁶ Mandian, natetenged ong magnobio--mga ong isip tang lali belag ta tama tang agboaten na ong nobia na, ig indi ra mawidan na tang sadili na, ig ong isip na dapat magpakasal da tanira, mo-ya pa magpakasal da lamang. Belag sia ta talak. ³⁷ Piro mga disidido tang laling indi katawaen na tang nobia na ig mga para ong nandia belag ta kaministiran ang mangatawa tenged gawidan na pa ka tang sadili na, mo-ya ka tang agboaten na. ³⁸ Animan mo-ya tang agboaten tang pangatawa ong nobia na, piro mas mo-ya pa engaged tang indi pangatawa.

³⁹ Ang babay gabe-ket ong katawa na mintras gaboi tang katawa na. Piro mga patay da tang katawa na, poidi si tanandiang magpakatawa, basta ong tatang laling pagosoy ong Gino. ⁴⁰ Piro midio mas mambeng tanandia mga indi ra magpakatawa. Narin ong yen ka lamang. Piro pagparetong ang Ispirito Santo pagtoldok ka ong yen.

8

Natetenged ong mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan

¹ Mandian, isayodo tang natetenged ong mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan.

Pario tang inaning mi, “Itang tanan, may kinata-wanan ta.” Ang problima lamang, mga panalig ita ong sadiling kinata-wanan ta, magpalawig ita lamang tang mga sadili ta. Piro paggegma tang kaministiran agod magpabaked ita ong tata may tata. ² Ang taw ang ganing may kinata-wanan na, korang pa ka enged tang gata-wanan na. ³ Piro gailala tang Dios tang mga taw ang pamaggegma ong nandia.

⁴ Animan balikan ta tang natetenged ong pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan. Panganen ta bato obin indi? Gata-wanan ta ra ang “Anday onopa tang mga dios-diosan” ig “Tambilog ang enged lamang tang Dios.” ⁵ Matod ang may agganingen ang mga dios ong langit asta ong tanek, ig doro tang agganingen “mga dios” ig “mga gino.” ⁶ Piro ong yaten, tambilog lamang tang Dios, ang yay ang yaten ang Tatay ang nagboat tang tanan ang bagay. Gaboi ita para ong nandia. Ig tambilog enged lamang tang Gino ta, ang anday doma kondi si Jesu-Cristo. Tenged ong nandia naboat tang tanan ang bagay, ig tanandia tang pagtorol ta kaboi ong yaten mandian.

⁷ Piro may mga logod ta atan ang indi pa gangatako tang kamatodan ang na. Ig tenged pamagto tanira tanopa sia ong mga dios-diosan, yay sia ang asta mandian mga tanira mamangan ta karning binolontad ong mga dios-diosan, ong kaisip nira midio agtowan pa ka enged nira tang mga dios-diosan ang asi. Animan tenged pamangontra tanira ong konsinsia nira, panlobay da tang nem nira ong isip nirang pagkatalak tanira. ⁸ Ong kamatodan, belag ta natetenged ong pamangan ang risibien ita tang Dios obin indi. Indi ita maonopa mga indi ita mamangan ta tatang bagay, ig anda kay pakinabang na maski mamangan ita.

⁹ Piro magandam amo! Maski libri among mamangan ta maski onopa, itaben sia yay ang magimong magikanan ang magkatalak tang mga logod ang korang pa tang pagto nira.

¹⁰ Alimbawa lamang, yamong may kinata-wanan mi ong mga bagay ang na, pamagsaro among pamangan ong simban tang mga dios-diosan, ig itaen amo tang tatang logod ang malobay pa tang pagto na. Ang mainabo don, gata-wanan mi ra ka. Mamoirsa tang nem tang logod ming asi agod mamangan ka tanandia tang binolontad ong mga dios-diosan, maski ong pabetang na sia talak. ¹¹ Maliag yaning, ang “kinata-wanan” mi, yay ang nanlangga ong taw ang asiang malobay tang pagto na. Tatang logod mi pa, ig si Cristo mismo napatay agod malibri tanandia. ¹² Mandian, mga pagkatalak amo ta maning atan ong logod ming malobay pa ong pagto na ig agpasitan mi tang nem na, maliag yaning pagkatalak amo ra ka ong ni Cristo. ¹³ Animan mga ang karning binolontad ong dios-diosan ang agpanganeno yay ang magimong magikanan ang magkatalak tang logodo, indio ra lamang mamangan ta sia asta ong tanopa, agod indi magkatalak tang logodo tenged ong yen.

9

Indi aggamiten ni Pablo tang mga kato-lidan na bilang apostolis

¹ Gata-wanan ming yo libro, ig tatang apostolis pa. Napaita ong yen si Jesus ang yaten ang Gino, ig yamo mismo tang borak tang yen ang pagpangabedlay para ong nandia. ² Maski indio ilalaen tang doma ang yo apostolis, yamo atan ong Corinto dapat lamang mangilala ong yen. Yamo mismo tang ibidinsia ang pagsirbio ong Gino bilang apostolis.

³ Maning ta na tang sabato ong mga taw atan ang pamagosisa ong yen. ⁴ Gata-wanan tang tanan ang yaming mga apostolis may kato-lidan amen ang mama-dol ta pamangan amen ong mga taw ang agtoldokan amen. ⁵ May kato-lidan ka tang mga apostolis ang magekel ong biahi tang kakatawan amen ang pamagto ka, pario tang agboaten ni Pedro ig ang domang mga apostolis, asta ang mga logod tang Gino. ⁶ Onopa? Yami lamang bato ni Bernabe tang kaministiran ang mandilem para ong pangaboian amen? ⁷ Anday sondalong pagsoildo ong sadili na! Sinopa tang manigkoma ang indi gakinabang ong lindoak na? Sinopa tang manigbadbad ang pagsagod ta karniro ig indi gakinabang tang gatas na?

⁸ Ang agsambitenong na belag lamang ta sigon ong agboaten tang mga taw, tenged ya kay narin tang agtotoldok tang Katobolan. ⁹ Nasolat mismo ong Katobolan ni Moises, “Indi be-ketan tang anga tang baka ang aggamiten ong panggiek.”* Mane-mao, baka lamang bato tang aggisipen tang Dios ong binitala nang asi? ¹⁰ Belag, asta itang taw tang agganingen na, animan nasolat sia para ka ong ikakao-ya ta. Tenged ang taw ang pagarado ig pangayeg panalig ang may parti na ong pa-bat. ¹¹ Nagloak ami ong nindio ta mga grasiang ispiritoal. Animan bagay enged lamang ang magpakinabang ami magalin ong nindio tang mga bagay ang kaministiran amen ong kaldaw-kaldaw. ¹² Mga ang domang manigtoldok may aggelaten nira magalin ong nindio, mas labi ra enged yami.

Piro maski may kato-lidan amen ang mama-dol ong nindio, indi enged bindoat amen. Inagoanta amen da lamang tang tanan agod anday magsamber ong mga taw

* 9:9 9:9 Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka, ig indi be-ketan tang anga na agod ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.

ong pagrisibi nira tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo. ¹³ Balampa gata-wanan mi ka, ang mga pamagsirbi ong Timplo, don ka pamangomit tang pamangan nira. Ig ang mga pamagsirbi ong altar pamangomit ka tang parti nira ong mga bagay ang agbobolontad ong altar. ¹⁴ Pario ka ta si, sinobol tang Gino nga ang mga taw ang agpatakong tang Mo-yang Balita dapat magtorol ong mga pagpatakong ong nira agod maboi ka tanira.

¹⁵ Piro yo, indio naggamit maski tambilog ong mga kato-lidan ang asia. Ig indio ka pagsolat para gamiteno ra si. Mo-ya pang mapatayo, ayaw lamang komiten ong yen tang maski sinopa tang agpambogong indio pama-dol. ¹⁶ Indi agpambogo tang yen ang pagpatakong tang Mo-yang Balita tenged na yay ang obligasiono ig indi maimo ang indi boateno. Yo, kailō ka, mga indi boateno. ¹⁷ Mga nagtoldoko ig yo rin tang namilik tang obrang asia, poid-ing magelato ta sol. Piro ang matod, agtomaneno lamang tang boroaten ang sinalig tang Dios ong yen. ¹⁸ Onopa mandian tang balet ang marisibio? Ang agbibilango ang balet anday doma kondi galipayo ang indio pagpabayad ong yen ang pagpatakong tang Mo-yang Balita, maski matod ang poidiong magpabayad ong pangabedlayo para ong Mo-yang Balita.

¹⁹ Yo libro, ig indio agtobol-tobolon tang maski sinopa. Piro midio pagpatobol-tobolo ra ka ong tanan ang taw agod mas yadi pa enged tang maekelano ang magto ong ni Cristo. ²⁰ Yay na ang yo, mga aromano tang mga Judio, pangaboio pario ong mga Judio agod maekelano tanirang mamagto ong ni Cristo. Animan maski belago ra ta sakep tang Katobolan ang inintriga ni Moises ong mga Judio, agtomaneno si agod maekelano tanira ong yaten ang pagto. ²¹ Maning ka atan tang agboateno mga kapeno tang mga belag ta Judio. Indi ra agtomaneno tang

Katobolan ang para ong mga Judio, kondi pangaboio pario tang mga belag ta Judio agod mamagto ka tanira ong ni Ginong Jesus. Narin belag ta maliag yaning ang indi agtomaneno tang tobol tang Dios, tenged agtomanenong enged tang mga tobol ni Cristo. ²² Pagigbagayo ong mga malobay pa tang pagto nira agod matabangano ka tanira. Yay sia animan pagprosigirong magigbagayo ong tanan ang taw, agod balampa malibrio pa tang doma ong maski onopang midiosay. ²³ Ang tanan ang asia agboateno agod mas mabantog pa enged tang Mo-yang Balita. Tenged yo galiliago kang magigelay ong mga grasiang ekel na.

²⁴ Gata-wanan mi, mga ipabetang ta ong tatang karira, doro tang pamagsinikad, piro tambilog ka enged lamang tang marisibi tang primio. Animan paneman mi tang sikad mi agod marisibi amo ta primio. ²⁵ Ang tanan ang manigkayam, agdisiplinaen nira ta mo-ya tang mga sadili nira agod marisibi tanira ta tatang primio ang madali ka lamang malangga. Piro itang mga pamagto, pam-agprosigir ita agod marisibi ita ta tatang primiong indi enged magkopas asta ong tanopa. ²⁶ Animan yo, midio diritso enged tang sikado paning ong tarampetan. Ig mga ong boksingiro pa, indio ka panontok ong mageyep. ²⁷ Aggawidano ig agdisiplinaeno ta mo-ya tang sadilio. Itaben pagatapos ang mapagpatako tang Mo-yang Balita ong doma, yo pa tang indi maprimioan.

10

Pandam ang natetenged ong mga dios-diosan

¹ Mga logod, dapat demdemen mi tang nainabo ong mga kamepet-mepetan ta ang namagtabid ong ni Moises asing tokaw. Tanirang tanan inantabayan tang onom ang

pinatabid tang Dios ong nira, ig tanirang tanan namagpanaw ong ka-ngan tang talsing aggyoyan ta “Masinggi” ig namansila-ted don.*

² Ong onom ang asi ig ong talsi, midio nangaboniagan tanirang tanan bilang mga sinagpan ni Moises. ³ Tanirang tanan namangan ta tata lamang pamangan ang nagalin ong Dios. ⁴ Ig tanirang tanan namanginem ka tang wing nagalin ong bato ang pina-bod tang Dios. Ig ang batong asi tatang simbolo tang matod ang Bato ang nagaroman ig nagsoportang ong nira, anday doma kondi si Cristo mismo.†

⁵ Piro indi nalipay tang Dios ong karakelan ong nira. Animan ang mga sinangoni nirang patay naglinget da lamang don ong logar ang anday gistar ang taw.

⁶ Mandian, ang mga nainabo ong nira nagtorol ta adal ong yaten agod indi ita maliliag ang magboat ta malain, pario tang bindoat nira. ⁷ Indi amo mamagto ong diosdiosan, pario tang bindoat tang doma ong nira. Ang bindoat nira na-tang ong Kasolatan ang ganing, “Ang mga taw namagkombida, namagirineman, ig namagboat ta malalaway ang kalipayan.”‡ ⁸ Ig indi ita enged mangombabay obin mangonlali, pario tang bindoat tang doma ong nira. Animan sinilotan tanira tang Dios ig doroang polok may tolong ribong taw tang nangapatay ong tang kaldaw lamang.§ ⁹ Ig indi sobokan ta tang Dios pario tang bindoat tang doma ong nira. Yay sia ang inalat tanira ta mga ma-kal ig nangapatay.* ¹⁰ Indi ita ka magriklamo ang pirmi pario tang bindoat tang doma ong nira. Tened

* 10:1 10:1 Ang istoriang na natetenged ong pagated tang Dios ong mga Israelita ig ong pagbelak na tang talsi mabasa ta ong Exodo 13:17-14:31.

† 10:4 10:4 Ang istoriang na natetenged ong pinapan ig pinainem tang Dios ong nira mabasa ta ong Exodo 16:1-17:7. ‡ 10:7 10:7 Exodo 32:6 § 10:8

10:8 Bilang 25:1-18 * 10:9 10:9 Bilang 21:5-6

yay sia ang sinobol ong nira tang Dios tang anghil ang manigpatay agod pamatayen tanira.†

¹¹ Ang tanan ang nang nainabo ong mga Israelita pagsirbing alimbawa, ig sinolat agod magimong pandam ong yaten ang gangaboi mandian ong mga timpong alenget dang matapos tang kalibotan.

¹² Animan, mga ganing among mabaked da tang pagto mi, magandam amo. Itaben magkatalak amo pa. ¹³ Anday pagsobok ang gapasaran mi ang indi kakabot ong tanan ang taw. Piro mataligan ta tang Dios ong mga pangako na ang indi amo sobokan ang sobra pa ong poirsa mi. Piro mga komabot tang pagsobok, magboat ka tanandia ta midios agod malibri amo, ig indi amo madeg tang tokso.

¹⁴ Animan, mga agmaleno, palawid amo ong mga dios-diosan. ¹⁵ Narin tang maningo ong nindio mandian, bilang mga matatako. Pagisip-isipan mi lamang tang agganingong na. ¹⁶ Mga itang pamagto pamagsirimet-simet agod demdemen tang kamatayen ni Cristo, may agginemen ta ang agpasalamatan ta ong Dios. Asia maliag yaning aggaloyan ita tenged ong dogong pinatorok ni Cristo. Ig ang tinapay ang agparti-partien ta ig agpanganen pagpaita ang ka-pen itang tanan ong sinangoni na. ¹⁷ Ig maski yadi ita, tanga sinangonian ita lamang, tenged tanga tinapayan lamang tang aggelay-elayen ta.

¹⁸ Isipen mi tang mga Israelita. Pamamangan tanira tang agbobolontad ong altar tang Dios ig don pamagpaita ang tanira ka-pen ong mga pamagto ong Dios. ¹⁹ Mandian onopay maliagong yaning? May kointa na ka bato tang mga dios-diosan ig ang pamangan ang agbobolontad ong nira? ²⁰ Anda enged! Ang maliagong yaning, ang mga bolontad tang mga taw ang indi gailala ong Dios, indi agbobolontad nira ong Dios, kondi ong mga dimonio ra!

† 10:10 10:10 Bilang 16:41-49

Ig indio maliag ang magiga-pen amo ong mga dimonio!
²¹ Indi poiding manginem amo ong kopa tang Gino oman manginem ta binolontad ong mga dimonio. Indi ka poiding mamangan bilang sinagpan tang Gino ig magigsaro pa ong binolontad ong mga dimonio. ²² Onopa? Galiliag itang mangimon tang Gino? Makagagaem ita bato ang sobra pa ong nandia?

²³ Itaben may maganing, “Libri itang magboat ta maski onopang bagayay!” Piro belag ta tanan ang bagay tang para ong ikakao-ya ta. Maski maning ita kaman ang “Libri itang magboat ta maski onopang bagayay!” Piro belag ta tanan tang mapakinabangan ta agod magpabaked tang pagto tang tata may tata. ²⁴ Dapat belag tang ikakao-ya mi tang intindien mi, kondi ang ikakao-ya tang doma.

²⁵ Mandian mga natetenged ong karni, libri among mamangan ta maski onopay agpabakal ong palingki. Indi amo ra mane-ma te-ma mga asia nabolontad ong mga dios-diosan agod indi golon tang isip mi. ²⁶ Tened natang ong Kasolatan, “Ang kalibotan ig ang tanan tarin, ang Gino tang may nandia ta na.”[‡]

²⁷ Pabetang ta, may tatang taw ang indi pagto ong Gino ig inimbitar amo nandia ang mamangan ong nira. Paning amo lamang, mga galiliag amo, ig panganen mi tang maski onopay agsisirbi nira ong nindio. Indi amo ra mane-ma te-ma mga asi binolontad ong dios-diosan obin anda, agod indi golon tang isip mi. ²⁸ Piro mga may maganing ong nindio ang binolontad ong dios-diosan tang pamangan ang asi, maski indi ra lamang panganen mi. Maning ta sia tang boaten mi agod anday goloan ta isip. ²⁹ Ang isip ang agganingeno yay ang isip tang taw ang asi, ig belag tang isip mi.

[‡] 10:26 10:26 Salmo 24:1; 50:12

Mandian itaben maning amo, “Angay awidano tang sadilio para lamang indi golon tang isip ta doma? ³⁰ Mga pagpasalamatong ong Dios mintras pamangano, angay pakalaineno pa tenged ong pamangan ang agpasalamatano?”

³¹ Narin tang sabato ong nindio: Maski onopay boaten mi, mamangan amo man obin manginem, boaten mi tang tanan agod mas dayawen tang Dios. ³² Indi amo enged magboat ta maski onopa ang mapagpatalak ong mga Judio obin ong mga belag ta Judio, obin ong aroman ming pamagto ong Dios. ³³ Pario yo, pirmiong pagprosigir ang malipay tang tanan ang taw ong tanan ang agboateno. Belag tang sadiling ikakao-yao tang agpalabieno, kondi ang ikakao-ya tang doma, agod malibri tanira ong silot tang Dios.

11

¹ Animan patoladano nindio, pario yo ang pagpatolado ong ni Cristo.

Ang masinlong ogali mga pagsirimet-simet tang mga pamagto

² Agdayawen amo yen tenged agdemdemen mi tang tanan ang bindoat ig sinoldoko, ig agtomanen mi tang pinakaboto ong nindio. ³ Piro may galiliagano pang maintindian mi. Si Cristo tang pangolokolo ong kada lali, ig ang lali yay ang pangolokolo ong katawa na, ig ang Dios ya kay ang pangolokolo ong ni Cristo. ⁴ Animan ong pagsirimeten mi, mga ang tatang lali pangadi obin pagpakabot tang bitala tang Dios ang pagkopot tang kolo na, pagtorol ta kaeyakan ong ni Cristo ang pangolokolo ong nandia. ⁵ Ig mga ang babay pangadi obin pagpakabot tang bitala tang Dios ang anday dapa tang kolo na, pagtorol tanandia ta kaeyakan ong katawa nang

pangolokolo ong nandia, ig pario ra lamang tanandia ong babay ang nagpakalbo tang boa na. ⁶Ig ang babay ang indi pagdapa tang boa na, mo-ya pang magpabolog da lamang tanandia. Piro makaeyak mga ang babay magpabolog obin magpakalbo tang boa na. Animan dapat kopotan na tang kolo na. ⁷Mandian ang lali indi dapat magkopot tang kolo na, tenged tanandia tang pagpaita tang gaem ig podir tang Dios. Piro ang babay pagpaita tang podir tang lali. ⁸Tenged ang lali indi bindoat tang Dios ang nagalin ong babay, kondi ang babay yay ang bindoat na nagalin ong lali. ⁹Indi bindoat tang lali para ong babay, kondi ang babay yay ang bindoat para ong lali. ¹⁰Animan ang babay kaministiran ang magkopot tang kolo na agod maski ang mga anghil mangatako ang pagpasakep tanandia ong katawa na. ¹¹Piro demdemen ta ka, bilang mga na-pen da ong Gino, ang babay kaministiran na tang lali pario tang lali kaministiran na tang babay. ¹²Mga nagalin man tang babay ong lali, ang lali mandian tang pagalin ong babay. Ig ang tanan pagalin ong Dios.

¹³Yamo tang magdisision. Tama bato ong babay ang itaen ang pangadi ang anday kopot tang kolo na? ¹⁴Gatawanan mi ra ka, natoral lamang ang dipot tang boa tang lali, tenged makaeyak mga maboat. Kaman? ¹⁵Piro ang maboat ang boa yay ang pagtorol ta dengeg ong babay. Tenged sindolan da tanandia tang Dios ta maboat ang boa agod may kopot dang lagi tang kolo na. ¹⁶Piro mga may galiliag ang magigdiskosion pa atan natetenged ong bagay ang na, anday domang maningo kondi narin lamang: Maning enged lamang ta sia tang kaogalian amen, asta ang tanan ang pamagto ong Dios ong tanan ang logar.

Ang sagradong panapon

¹⁷ Mga natetenged ong yanging mandian, indi amo madayaw ta. Tened ang pagsirimet-simet mi, indi pagtorol ong nindio ta kao-yan kondi kalainan. ¹⁸ Tened nabalitano ang kada magsirimet-simet amo bilang mga pamagto, indi amo mamagoroyonan ig pamagbelag-belag amo. Ig pagpareto ang itaben may kamatodan ta sia. ¹⁹ Bagay lamang sia ang pamagbelag-belagan amo agod itaen ta mo-ya mga sinopa enged ong nindio tang matod ang pamagto. ²⁰ Ong pagsirimet-simet ming maning atan belag tang panapon tang Gino tang agsilibraen mi. ²¹ Tened ang kada tata ong nindio ono aporadong mamangan tang balon na, mintras ang doma ono letem pa ig ang doma baleng da! ²² Angay indi amo kang lagi mamangan ig manginem ong sadiling pamalay-balay mi? Midio agdegdegen mi tang mga pamagto ong Dios ig agpaeyaken mi tang mga malilised! Onoray maningo mandian? Dayawen amo bato yen? Indi! Indi enged maboato.

²³ Narin tang sinoldok ong yen tang Gino ig sinoldoko ka ong nindio: Ang labing asing si Ginong Jesus tinraidor ni Judas, namisik tanandia ta tinapay, ²⁴ nagpasalamat tanandia ig pinisi-pisi na ang ganing, “Na tang yen ang sinangoni ang agbobolontad para ong nindio. Boaten mi narin bilang pagdemdem ong yen.” ²⁵ Pagatapos nirang nanapon, maning ka ta si tang bindoat na ong bino. Bindiotan na tang kopa ig minaning, “Na tang ba-long inigoan tang Dios para ong nindio, ang agpabakeden tang yen ang dogo. Kada manginem amo tang binong na, boaten mi bilang pagdemdem ong yen.” ²⁶ Animan, kada mamangan amo tang tinapay ang na ig manginem ong kopang na, agpatako mi tang natetenged ong kamatayen tang Gino asta tanandia magbalik ang moman.

²⁷ Piro ang maski sinopay mamangan tang tinapay ang

na ig manginem ong kopa tang Gino, ig ong pagboat na ta na korang tang galang na, pagkatalak tanandia ong sinangoni ig dogo tang Gino. ²⁸ Animan, dapat osisaen kang lagi tang taw tang sadili na ba-lo tanandia mamangan tang tinapay ig manginem ong kopa. ²⁹ Teneded mga ma-pen tanandiang mamangan ig manginem ig indi agdemdemen na tang sinangoni tang Gino, pagtorol lamang tanandia ta silot ong sadiling sinangoni na. ³⁰ Yay sia animan dorong malolobay ong nindio ig pamagmasit pa. Ig ang doma nangapatay da. ³¹ Piro mga osisaen ta kang lagi tang sadili ta, indi ita silotan tang Dios. ³² Piro maski silotan ita tang Dios, maliag yaning agto-liden ita nandia agod indi ita sintinsian aroman tang mga taw ong kalibotan ang indi pangilala ong nandia.

³³ Animan, mga logodo, mga mamaga-pen amo ong pagsilibra tang panapon tang Gino, mamagerelatan amo. ³⁴ Mga may agle-men ong nindio, mamangan kang lagi tanandia ong sadiling pamalay-balay na, agod indi amo silotan tang Gino teneded ong agboaten mi mga pamagsirimet-simet amo. Mga nateteneded ong domang bagay, ba-lo ra kang lagi, ong pagkaboto ra lamang may maningo pa.

12

Mga abilidad ang to-dol tang Ispirito Santo

¹ Ang isayodo ong nindio mandian ay ang nateteneded ong mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo.

Mga logod, galiliagong maintindian mi ta mo-ya tang mga bagay ang na. ² Gata-wanan mi ka, asing indi amo pa gailala ong Dios ang matod, napaloko amo ong doma ig naekelan ang magto ong mga dios-diosan ang indi mabitala. ³ Animan dapat mata-wanan mi, mga ang tatang taw aggaeman tang Ispirito tang Dios indi enged

mapagbitala ta malain kontra ong ni Jesus. Ig anda kay taw ang mapangilala ong ni Jesus bilang Ampoan ta poira lamang mga tanandia agtoldokan tang Ispirito Santo.

⁴ Mandian, sari-sari tang abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, piro tata lamang tang pagtorol. ⁵ Ig sari-saring klasi tang pagsilirbien, piro tatang Gino lamang tang agsirbian ta. ⁶ Sari-sari ka tang boroaten ang sinalig tang Dios ong yaten, piro tatang Dios lamang tang pagtorol ta poirsa ong kada tata agod maimo tang mga boroaten ang narin. ⁷ Ang kada tata agtoldan ta abilidad ang pagpaita nga ang Ispirito Santo atan ong nandia, ig narin agto-dol para ong ikakao-ya tang tanan. ⁸ Ang doma agtoldan tang Ispirito Santo ta abilidad ang magpatako ta mga masinlong adal ang nagalin ong Dios, ig ang doma agtabangan tang Ispirito Santo ang magtoldok tang dorong kinata-wanan. ⁹ May atan ang agtoldan ta mabael ang pagtalig, ig may atan kang agtoldan ta abilidad ang magpao-ya ong mga pamagmasit. Ig ang tanan ang na pagalin ong Ispirito Santo mismo. ¹⁰ Ang doma agtoldan ta gaem ang magboat ta mga milagro. Ang doma, abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios. Ig ang doma, abilidad ang mailala mga ang tatang ispirito mo-ya obin malain. May agtoldan ka ta abilidad ang mitala ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian, ig may atan kang agtoldan ta abilidad agod magpaintindi mga monopa tang maliag yaning tang mga bitalang asi. ¹¹ Piro ang tanan ang na, tatang Ispirito lamang engaged tang pagtorol, ig agto-dol na ong kada tata sigon ong kaliliagan na.

Ang pamagto ong ni Cristo tanga sinangonian lamang

¹² Ang sinangoni ta taw dorong parti na, piro tanga sinangonian lamang. Maning ka ta si tang mga pamagto

ong ni Cristo. Maski yadi ita, tanga sinangonian ita lamang bilang sinangoni ni Cristo. ¹³ Tened itang tanan, Judio man obin belag, torobolon obin belag, binoniagan ita ong tatang Ispirito lamang agod magimong tanga sinangonian lamang. Ig tatang Ispirito lamang tang sindol ong yaten ang tanan.

¹⁴ Ang sinangoni ta taw, dorong mga parti na, belag lamang ta tambilog. Pabetang ta, ¹⁵ ang kakay ta maning, “Belago ta parti tang sinangoni, tened belago ta kalima.” Asia, maliag yaning bato ang kakay ta indi ra gasakepan tang sinangoni ta? ¹⁶ Ig mga ang talinga ta maning, “Tened yo belago ta mata, belago ta parti tang sinangoni.” Asia bato? Indi ra gasakepan tang sinangoni ta? Indi poidi. ¹⁷ Tened mga ang sinangoni tang taw poros lamang mata, mono ita pa mabasi? Ig mga ang bilog ang sinangoni ta talinga lamang, mono ita pa maongaw? ¹⁸ Piro bintang tang Dios ong sinangoni ta tang kada parti na sigon ong kaliliagan na. ¹⁹ Mga tambilog lamang tang parti na, indi ita maning ang sinangoni si. ²⁰ Ong kamatodan, dorong tang parti tang sinangoni ta, piro tanga sinangonian ka enged lamang.

²¹ Animan ang mata indi mapaganing ong kalima ang, “Belaga ta kaministiran ta.” Ig ang kolo indi ka mapaganing ong kakay ang, “Belaga ta kaministiran ta.” ²² Ong kamatodan, ang mga parti tang sinangoni ta ang midio malobay-lobay, tanira pa enged tang kaministiran ta. ²³ Ang mga parting midio anday dengeg nira obin makaeyak ang pa-dekan, yay ang agpalabien ta ig aggasikason ta ta mo-ya. ²⁴ Narin indi agboaten ta ong mga parting masinlo rang laging pa-dekan. Maning atan tang bindoat tang Dios ong sinangoni ta. Sindolan na ta dengeg tang mga parting midio anday dengeg nira, ²⁵ agod mamagtarabangan tang tata may tata ig anday

soroayan. ²⁶ Mga ang tatang parti agsitan, agsitan ka tang tanan. Ig mga ang tatang parti agdayawen, gangalipay tang tanan.

²⁷ Animan mandian, itang mga pamagto ong ni Cristo nagimo itang sinangoni ni Cristo, ig ang kada tata ong yaten gasakepan ta narin. ²⁸ Ig ang kada mimbrow tang sinangoni na, sindolan tang Dios ta obra na. Primero ong tanan, may mga apostolis. Yadoa, ang mga manigpakabot tang bitala tang Dios.* Ya-lo, mga manigtoldok. Nagtorol ka tanandia ta mga manigboat ta milagro. Oman may mga manigpao-ya tang mga pamagmasit, mga manigtabang, mga pamangatengdanan ig mga manigbitala tang sari-saring mga bitalang indi maintindian. ²⁹ Gata-wanan mi ka, belag ta tanan tang bindoat ang apostolis, obin manigpakabot tang bitala tang Dios, obin manigtoldok. Belag ka tang tanan tang manigboat ta milagro, ³⁰ manigpao-ya tang mga pamagmasit, manigbitala tang sari-saring bitala, obin manigsayod tang maliag yaning tang mga bitalang asi. ³¹ Piro prosigiran ming marisibi mi tang mga abilidad ang mas importanti.

Ig mandian itoldoko ra ong nindio mga onopa tang masinlo ong tanan.

13

Ang paggegma

¹ Maski mabitalao ong sari-saring bitala ta taw may anghil, mga anday gegmao ong doma, ang bibitalao ingal ka lamang pario ong tatang kampanang agbatintingen obin pompiang ang agtakopon. ² Ig maski mapagpakaboto tang bitala tang Dios, ig mata-wanano pa tang tanan

* 12:28 12:28 “manigpakabot tang bitala tang Dios.” Ong bitalang Grigo: propita

ang mga adadalem ang mga kamatodan, asta ang sari-saring kinata-wanan, ig maski mapala-tedo pa tang mga bokid tenged ong mabael ang pagtō, anda pa ka engaged ay kointao mga anday gegmao. ³ Maski i-dolo tang tanan ang pagkabetango ong mga malilised, ig maski ibolontado pa tang sinangonio agod sirokon, mga anday gegmao ong doma, anda pa ka engaged ay kointa na tang pagboato ta sia.

⁴ Mga paggegma ita, magimo itang mapinasinsiaen ig mo-ya ong doma. Indi ita maibeg, magpambog obin ⁵ magpalawig tang sadili ta. Indi ita magaboso obin magpalabi-labi tang sadili ta. Indi ita magimong masisilagen, obin magdemdem ta kasisintiren ta nem. ⁶ Ig indi ita malipay ong mga boat ang malain, kondi ong matolid. ⁷ Pirmi itang magagoanta ig magtalig. Indi ita engaged magdoadoa kondi magprosigir ita ong tanan ang bagay.

⁸ May kataposan tang pagpakabot tang bitala tang Dios ig ang pagbitala ong sari-saring klasi ta bitala. Ig ang kinata-wanan malobot-lobot ka. Piro ang gegma, anda engaged ay kataposan na. ⁹ Tenged korang tang kinata-wanan ta, ig ang pagpakabot ta tang bitala tang Dios korang pa ka engaged. ¹⁰ Piro mga komabot da tang anday kakorangan na, malipat da lamang tang may kakorangan na.

¹¹ Asing ge-leyo pa, ang yen ang pamitala, ang pang-intindio ig ang isipo pario ong mola. Piro mandian ang may idado ra, binayano ra tang ogali tang mola. ¹² Mandian ong mga kaldaw ang na, midio korabong litrato lamang tang aggitaen ta ong tatang salamin ang belag ta mayag. Piro komabot tang kaldaw ang maita ita ra ta osto. Mandian korang pa tang pagailala ta ong Dios. Piro komabot tang kaldaw ang mailala ta tanandia ta mo-ya, pario tang bogos ang pagailala na ong yaten.

¹³ Tolong bagay tang indi malipat--ang pagto, ang pagtalig,* ig ang paggegma. Piro ang kaimportantian ong tanan, yay ang paggegma.

14

Palabien ta tang mga abilidad ang matabang ong mga aroman ta ang pamagto

¹ Animan, osoyon mi engaged tang paggegma. Ig prosigiran mi kang marisibi amo ta mga abilidad ang magalin ong Ispirito Santo, labi ra engaged ang abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios. ² Tened ang taw ang bibitala ong domang klasi ta bitala ang indi maintindian ta, pagigampang ong Dios lamang ig anda ong masig ka taw na, tened anday maintindi. Piro aggaeman tanandia tang Ispirito Santo agod mitala ta mga adadalem ang mga bagay ang indi engaged kabot-kaboton tang mga isip ta. ³ Piro ang pagpakabot tang bitala tang Dios bibitala ong mga taw agod magpabaked, magpapoinsa, ig magpalipay ong nira. ⁴ Ang taw ang gabitala ong domang klasi ta bitala pagpabaked tang sadiling pagto na, piro ang pagpakabot tang bitala tang Dios pagpabaked ong aroman nang pamagto ong ni Cristo.

⁵ Galiliago rin ang yamong tanan mabitala ong domang klasi ta bitala, piro mas mo-ya engaged ang magpakabot amo tang bitala tang Dios. Tened ang taw ang magpakabot tang bitala tang Dios mas importanti ong taw ang gabitala ong domang klasi ta bitala, poira lamang mga may magpaintindi tang maliag yaning tang agbibitala na agod mapakinabangan ka tang aroman nang pamagto ong ni Cristo. ⁶ Onopa bato tang ikakao-ya mi, mga logod,

* 13:13 13:13 Ang "pagtalig" ang na, mga ong bitalang Tagalog, "pag-asa." Maliag yaning, ang kasigoroan ta natetenged ong mga pangako tang Dios.

mga paningo atan ong nindio ig mitalao ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian mi? Andang pisan. Matabangan amo lamang mga may masayodo ong nindio, pario tang tatang pinaita tang Dios ong yen, ang tatang kamatodan ang nata-wanano, ang tatang bitalang nagalin ong Dios, obin doma pang mga toldok.

⁷ Maski ong mga instromintong anday kaboi nira pario ong tipano obin gitara, mga belag ta klaro tang pagto-tog tang mga nota nira, monopa mata-wanan tang mga pamamasi mga onopa tang kantang agto-togon? ⁸ Ig maski ong mga sondalong manigtorotot, mga belag ta klaro tang pagpa-nog nira, anday magsimpan ang magiggira. ⁹ Maning ka ta sia ong nindio. Pabetang ta, yawa bibitala ong domang klasi ta bitala ang indi maintindian ta taw. Monopa mata-wanan nira tang maliag mong yaning ong nira? Asia pario lamang ang yawa bibitala ong mageyep. ¹⁰ Ong kamatodan, dorong mga bitala tarin ong kalibotan ig ang kada tata may maliag nang yaning. ¹¹ Piro mga indio matako tang agbibitala tang kampango, midio mga dayoan ami ong tata may tata ang indi mamaginintindian. ¹² Animan, komo doro rang kaliliag ming marisibi tang abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, dapat dilemen mi pa enged tang mga abilidad ang mapagpabaked ong mga pamagto ong ni Cristo.

¹³ Animan ang taw ang bibitala ong domang klasi ta bitala, dapat mangadi ang oldan ka tanandia tang abilidad ang magpaintindi mga monopa tang maliag nang yaning. ¹⁴ Tenged mga pangadio ong domang bitalang indi gaintindiano, matod ka kaman ang pangadi tang yen ang ispirito. Piro ang isipo andang pisan ay mapakinabangan na atan. ¹⁵ Animan, onopa tang dapat ang boaten? Mangadio ong sari-saring klasi ta bitalang pagalin ong yen ang ispirito, piro mangadio ka ong mga bitalang

gaintindiano. Magkantaong mga bitalang pagalin ong yen ang ispirito, piro magkantaong mga bitalang gaintindiano. ¹⁶ Pabetang ta, pagpasalamata ong Dios ong mga bitalang pagalin ong ispirito mo ig indi maintindian ta taw. Piro may aroman mong taw ang anday abilidad na ang maning atan. Monopa tanandia mapaganing tang “Amen!” mintras anday kalibotan na mga onopa tang agpangadi mo? ¹⁷ Poidi kaman ang nagpasalamata ta mo-ya ong Dios, piro sia anday pakinabang na ong aroman mong taw.

¹⁸ Pagpasalamato ong Dios ang bibitalao ong sari-saring klasi ta bitala, sobra pa ong nindiong tanan. ¹⁹ Piro ong mga pagsirimet-simet tang mga pamagto, maski lima lamang bitalang maningo ang maintindian ig mapag-toldok ong karomanano, mo-ya pa sia ong ribo-ribong bitalang indi maintindian.

²⁰ Mga logod, indi amo ra mamagisip pario ong molang ge-ley. Mga natetenged ong malain, dapat kaman ang inosinti amo pario ong molang ge-ley. Piro mga ong pangintindi mi, dapat pario amo ong mga may idad da.

²¹ Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan,
“Mitalao ong mga tawanong na,”
ganing tang Gino.

“Maggamito ta mga taw ang taga domang mga banoa ang bibitala ta sari-saring mga bitala,
piro ang tawano indi pa enged mamasi ong yen.”*

²² Animan mga maning don, maliag yaning ang abilidad ang mitala ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian, tatang tanda para ong mga indi pamagto, ig belag ta para ong mga pamagto ra. Piro ang abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios sindol para ong mga pamagto, ig belag ta para ong mga indi pamagto.

* 14:21 14:21 Isaias 28:11-12

²³ Piro mandian pabetang ta, yamong pamagto pamagsirimet-simet da ig yamong tanan pamansibitala ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian. Mandian may namansi-led ang mga bisitang anday abilidad nira ang maning atan obin indi pamagto ong Gino. Indi bato tanira mamaganing ang gabeyeg amo ra? ²⁴ Piro pabetang ta pa, yamong tanan pamagpakabot tang bitala tang Dios, ig may siminled ang bisitang anday abilidad na ang maning atan obin indi pagto ong Gino. Mandian, ong tanan ang gaba-yan na, mata-wanan nang tanandia pala tatang mapinagtalaken ang orosgaran da. ²⁵ ig mata-wanan asta ang mga sikritong ga-tang ong popotokon na. Animan lomod tanandia ig magto ong Dios ang maning, “Matod ka kaman ang tarin ong nindio tang Gino!”

Ang masinlong pagsirimet-simet

²⁶ Animan, mga logod, onoray maning ta? Maning ta na tang dapat ang boaten mi mga mamagsirimet-simet amo: Ang doma magkanta, ang doma magtoldok, ang doma magsayod tang pinatako tang Dios ong nira, ang doma magbitala ong domang klasi ta bitala, ig ang doma magpaintindi mga monopa tang maliag yaning ta si. Basta ang tanan ang agboaten mi, para ong pagpabaked tang mga pamagto ong Gino. ²⁷ Mga may pagbitala ong domang klasi ta bitala, dapat doroa lamang obin tolo tang mitala, piro indi tanira mamagdelelengan. Ig kaministiran ang may atan ang magpaintindi mga onopa tang agbibitala nira. ²⁸ Piro mga anda engaged ay mapagpaintindi, dapat magipes da lamang tanira, ig magigampang ong Dios ong sadili nira lamang. ²⁹ Ang mga may abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios, dapat doroa obin tolo tang mitala. Ig ang doma mamamasi ig mamagisip mga

tama obin belag tang agbibitala nira. ³⁰ Mandian mga may kakarong don ang pamasi ig sindolan tang Dios ta ibitala na, dapat magipes da tang bibitala rang lagi. ³¹ Ong maning ta sia, yamong tanan mapagberelet-beletan ang magpakabot tang bitala tang Dios, agod yamong tanan mapagadal ig mamamoirsa tang nem mi. ³² Ang manigpakabot tang bitala tang Dios, awidan na ra lamang tang sadili na. ³³ Tenged ang Dios indi galiliag ta golo kondi kaosayan.

Pario tang agboaten tang mga sinakepan tang Dios ong tanan ang logar, ³⁴ mga yamong pamagto pamagsirimet-simet, ang mga babay dapat mamagipes tenged indi tanira agpagnan ang mitala. Dapat magpasakep tanira pario tang na-tang ong Katobolan tang mga Judio. ³⁵ Mga may ite-ma tang babay, magelat tanandia asta maolik tanira ba-lo te-maen na tang katawa na, tenged makaeyak mga ang tatang babay mitala ong pagsirimet-simet tang mga pamagto.

³⁶ Yamong mga taw amo! Itaben kalaom mi ang bitala tang Dios atan mismo nagalin ong nindio, obin yamo lamang tang narisibi ta sia! ³⁷ Mga may atan ong nindio ang ganing tanandia ono manigpakabot tang bitala tang Dios obin may abilidad nang sindol tang Ispirito Santo, dapat ilalaen na kang tobol tang Gino tang agsosolatang na ong nindio. ³⁸ Ig mga indi risibien na ang narin matod, indi ka risibien mi tanandia.

³⁹ Animan, mga logodo, magprosikir amo enged ang magpakabot tang bitala tang Dios, piro indi bawalen mi tang pagbitala ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian. ⁴⁰ Basta boaten mi tang tanan ong tama ig masinlong papanaw.

15

Ang moman ang pagaboi ni Cristo

¹ Mandian, mga logod, ipademdemo ong nindio tang Mo-yang Balitang pinatakō ra ong nindio. Narin rinisibi mi ig asta mandian ya pa kay agpareten mi ta mo-ya.

² Tened ang Mo-yang Balitang na yay ang mapaglibri ong nindio, basta magpadayon among magparet ong sinoldoko ra ong nindio. Poirang lamang mga ang pagto mi belag dang lagi ta matod asing ba-lo among namagparet.

³ Pinakaboto ong nindio tang kaimportantian ang sinoldok ong yen ig yay na: Si Cristo napatay natetened ong mga talak ta, pario tang na-tang ong Kasolatan.

⁴ Limbeng tanandia ig dayon ang binoi ong ya-long kaldaw, kompormi ka ong Kasolatan. ⁵ Napaita tanandia ong ni Pedro, oman ong tampolok may doroang apostolis na. ⁶ Pagatapos, napaita ka tanandia ong mga logod ta ang napagsirimet-simet, sobra pa ong limang gatos. Ig ang kayadian ong nira boi pa asta mandian, piro ang doma patay da. ⁷ Napaita ka ong ni Santiago, ig pagatapos ong tanan ang apostolis.

⁸ Ong kaorian da enged, napaita ka tanandia ong yen. Animan yo pario ong tatang mola ang pinangana ang belag ta oras. ⁹ Tened yo ka kaman tang kadibabakan ong mga apostolis, ig belag ngani ta bagay ang goyan ta apostolis, tened asing primero nagpaliwago ong mga pamagto ong Dios. ¹⁰ Piro ong kaloy tang Dios, yo nagimong tata kang apostolis, ig anday mapaganing ang anday kointa na tang kaloy tang Dios ang asi ong yen. Ang matod, nagpabedlayo sobra pa ong domang mga apostolis. Piro indi bindoato ong sadiling porsao, kondi ong kaloy ig tabang tang Dios. ¹¹ Animan, maski yo obin

tanira tang pamagtoldok, parario tang agtotoldok amen, ig na ka engaged tang rinisibi mi.

Ang moman ang pagaboi tang mga patay

¹² Mandian, agtotoldok amen ong nindio ang si Jesu-Cristo binoing oman. Animan monora lamang tang doma atan ong nindio pamaganing ang indi boien tang mga patay? ¹³ Tenged mga indi boien tang mga patay, maliag yaning maski si Cristo indi ka binoi. ¹⁴ Ig mga indi binoing oman si Cristo, anday kointa na tang pagtoldok amen, ig anda kay kointa na tang pagto mi. ¹⁵ Belag lamang ta sia, kondi lomboa pang pagbo-li ami natetenged ong Dios, tenged pagpamatod ami ang si Cristo binoi na. Ig simpri, indi ka naboat na, mga matod ang indi maboing moman tang mga patay. ¹⁶ Aggomaneno, mga indi agboien tang mga patay, maski si Cristo indi ka binoi. ¹⁷ Ig mga si Cristo indi binoi, ang pagto mi anday kointa na ig indi amo pa engaged gapatawad ong mga talak mi. ¹⁸ Ig mga maning ta si, ang mga nangapatay da ang pamagto ong ni Cristo indi ka nangalibri. ¹⁹ Mga ang pagtalig ta ong ni Cristo may pakinabang na sa-sad lamang ong kaboi ta tarin ong kalibotan, ita ra engaged tang makatete-bek ong tanan ang taw.

²⁰ Piro ang matod, binoing oman si Cristo ig sia yay ang pagpaita ang boien pa tang dorong mga patay. ²¹ Mandian, ang bindoat ta tatang taw nagekel ta kamatayen. Maning ka ta si, ang bindoat ta tata sing taw nagekel ta kaboi ong mga patay. ²² Gangapatay itang tanan tenged mga ana ita ni Adan. Maning ka ta si, itang tanan maboing moman tenged ong pagiga-pen ta ong ni Cristo. ²³ Piro ang kada tata may oras nira. Ang na-kaw ang engaged ang naboi yay si Cristo. Oman ong pagbalik na tarin ong kalibotan, boien na tang mga sinakepan na. ²⁴ Oman komabot tang kataposan. Pirdien ni Cristo tang

tanan ang pamangolokolo, mga pamaggaem asta ang mga may podir, oman yintriga na tang inadian na ong Dios ang Tatay. ²⁵ Tenged kaministiran ka kaman ang magpadayon si Cristong maggaem bilang adi asta mapasoko ong nandia tang tanan ang mga kasoay na. ²⁶ Ang kaori-orian ang enged ang kasoay ang pirdien na yay ang kamatayen. ²⁷ Pario tang na-tang ong Kasolatan: “Pinasoko tang Dios ong nandia tang tanan.”* Piro simpri, ang Dios belag ta gapil don, tenged yay ang nagpasoko tang tanan ong ni Cristo. ²⁸ Oman, mga napasoko ra tang tanan ong ni Cristo, si Cristo mismong Ana tang Dios magpasakep ka ong Dios, ang yay ang nagpasoko tang tanan ong nandia. Ong maning ta si ang Dios ya ray ang bogos ang maggaem ong tanan-tanan.

²⁹ Mga belag ta maning ta si, angay may mga taw ang pamagpaboniag pa para ong mga patay? Onopay data na tang agboaten nirang asi mga indi ra boien tang mga patay? ³⁰ Ig yami. Mga indi ra boien tang mga patay, angay mangas ami pa ong karisgoan ong tanan ang oras? ³¹ Mga logod, kaldaw-kaldaw agtalongaeno tang kamatayen. Narin matod, pariong matod tang agpambogo natetenged ong bindoat ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino ong mga kaboi mi. ³² Pagigbatoko ta mo-ya tani ong Efeso, ig ang mga kasoayo maraiteg ang pisan. Mandian, mga tegka lamang tarin tang kaboi ta taw, angay magagoantao pa tang mga kaliwagan ang na? Mga indi boien tang mga patay, mo-ya pa tomanen ta ra lamang tang agganingen nira ang, “Magpagosto ita, mamangan ig manginem tenged ong damal patay ita ra.”†

³³ Indi amo enged mamagpaloko. “Ang pirling pagigapen ong mga taw ang malain, sia magimong malain

* 15:27 15:27 Salmo 8:6 † 15:32 15:32 Isaias 22:13

ka tang ogali na.” ³⁴ Pamalamad amo, ig indi amo ra magpadayon ang magkatalak. Ang doma ong nindio anda enged ay gata-wanan mi natetenged ong Dios. Dapat maeyak amo.

Monopa tang sinangoni ang binoing oman

³⁵ Itaben may mane-ma atan ang maning, “Monopa tang pagaboing moman tang mga patay? Monora tang mga sinangoni nira?”

³⁶ Yawa, anday isip mo! Ang agtata-bol indi malongay mga ang binik indi kang lagi manlemek. ³⁷ Ig ang agtatabol, pabetang ta trigo obin domang klasi ta paray, narin binik lamang, ig belag ta pario ong natolpot da. ³⁸ Ang Dios tang pagtorol ta papa ong sina-bol ang binik sigon ong kaliliagan na. Ig ang kada binik may sadiling klasi ta papa na.

³⁹ Maning atan tang tanan ang may kaboi, tenged ang mga sinangoni nira indi mamagpario-pario. Ang taw tatang klasi tang sinangoni nira, ig ang mga ayep tata ka. Ang mga lamlam tata, ig ang mga yan tata ka.

⁴⁰ Ang tanan ang bindoat ong langit ig ong tanek may sadiling itsora nira. Piro ang taga langit, parti tang kasinloan na ong taga tanek. ⁴¹ Ang dekal tang kaldaw tata, ang dekal tang bolan tata ka. Ig ang mga bitokon, sari-sari ka tang mga dekal nira.

⁴² Maning ka ta si tang pagaboing moman tang mga patay. Garonot lamang tang mga sinangoning agloloak. Piro ang sinangoning binoing oman indi ra enged maronot maski ong tanopa. ⁴³ Mga aglelbeng da, anday ray kasinloan na ig anda kay poirsa na. Piro pagaboing moman, magimong kasinlo-sinloan ang enged ig mapoirsa pa. ⁴⁴ Aglelbeng tang taga tanek, piro mga boien da magimong sinangoning taga langit. Tenged mga may sinangoni ta ang bagay tarin ong ta-paw tang

kalibotan, may sinangoni ta kang bagay don ong langit. ⁴⁵ Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Ang primirong taw ang si Adan sindolan ta kaboi.”[‡] Piro ang oring Adan yay si Cristo, ig ang Ispirito na yay ang mismong pagtorol ta kaboi. ⁴⁶ Mandian, indi ga-kaw tang sinangoni ta para ong langit. Ang para ong tanek tang ga-kaw ba-lo pa tang para ong langit. ⁴⁷ Ang primiro ang Adan taga tanek, tenged bindoat ong kolapok. Piro ang yadoa taga langit. ⁴⁸ Ang mga sinangoni ta mandian bilang mga taga tanek, pario enged ong taw ang asing bindoat ong kolapok. Piro mga don ita ra ong langit, ang mga sinangoni ta magpario enged ong ni Cristo ang taga langit. ⁴⁹ Mandian pario ita ka kaman ong ni Adan ang taga tanek. Piro maning ka ta si, komabot tang kaldaw ang magimong pario ita ong ni Cristo ang taga langit.

⁵⁰ Mga logod, ang maliagong yaning yay na: Ang sinangoni tang na ang nagalin ong tanek indi risibien ong inadian tang Dios. Ig ang sinangoning nang garonot, indi marisibi tang kaboing anday kataposan.

⁵¹ Tandan mi na, may ibolgaro ong nindio: Indi itang tanan mapatay, piro itang tanan ba-lon tang Dios. ⁵² Narin golpi lamang mainabo, ong tata lamang pirek ta mata. Tenged ong pagtonog tang kaorian ang torotot, ang mga patay boien ang lagi ig dayon ang oldan ta sinangoning indi ra maronot-ronot. Ig itang gaboi pa, pa-letan da tang sinangoni ta. ⁵³ Tenged ang sinangoning na ang garonot kaministiran ang pa-letan ta sinangoning indi maronot-ronot. Ang gapatay pa-letan tang indi mapatay. ⁵⁴ Ig mga ang garonot na-letan da tang indi maronot, ig ang gapatay na-letan da tang indi mapatay, maliag yaning nainabo ra tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, “Pinirdi ra tang

‡ 15:45 15:45 Genesis 2:7

kamatayen; bogos ang dineg.”§

⁵⁵ “Indi ita ra degen tang kamatayen!

Indi ita ra maono na pa!”*

⁵⁶ Ang kasalanan pagekel ta kamatayen, ig ang gaem nang magboat ta si pagalin ong Katobolan. ⁵⁷ Piro salamat ong Dios! Ong bindoat tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo, pinirdi na ra tang kasoay ta, ig agpa-penen ita nandia ong pagpandeg na.

⁵⁸ Animan, mga agmalenong mga logod, magprosi-gir amo ig indi amo enged magpalobay ong pagto mi. Magderep among pirmi ig bogos ang magsirbi ong Gino, tenged gata-wanan ming belag ta arangan tang pag-pangabedlay mi para ong nandia.

16

Tabang para ong mga sinakepan tang Dios ong Judea

¹ Mga natetenged ong tabang mi ong mga logod ta don ong Judea, boaten mi sigon ong sinoyono ong mga pamagto don ong Galacia. ² Kada Domingo, ang kada tata ong nindio magpalbag ta kantidad sigon ong initan na. Simeten mi rang lagi agod ong pagkaboto atan, indi amo ra manokot-tokot pa. ³ Mga atano ong nindio, oldano ta kasolatan tang mga taw ang pinilik mi ig tanira yay ang magekel tang tabang mi ong Jerusalem. ⁴ Ig mga kaministiran ang yo pa enged tang magekel, patabidano ra lamang tanira.

Ang plano ni Pablo

⁵ Yo pagplano ang magdiritso atan ong Corinto pagalino ong Macedonia, tenged dono kang lagi toma-lib. ⁶ Oman itaben magpaboay-boayo atan ong nindio, obin pata-libeno tang taglalamig, agod matabangano nindio

§ 15:54 15:54 Isaias 25:8 * 15:55 15:55 Oseas 13:14

ong kaministirano ong pagbiahio maski ong ariopa engaged paning. ⁷ Indio galiliag ang mana-loyo lamang atan ong nindio mandian, tenged galiliagong magtinir atan ta maboay-boay, mga pagnan ita tang Gino.

⁸ Piro mandian magtiniro kang lagi tani ong Efeso tegka ong kaldaw tang Pentecostes,* ⁹ tenged mabael tang mga oportunidad tarin para ong obra tang Gino, maski doro tang pamangontra ong yen.

¹⁰ Mga komabot atan si Timoteo, amomaen mi ka tanandia ta osto agod indi tanandia magdoadoa, tenged pario ka tanandia ong yen ang pangabedlay para ong Gino. ¹¹ Indi ge-ley ge-leyen mi tanandia, kondi tabangan mi ong mga kaministiran na agod mabalik tani ong yen ta masinlo. Tenged agpakabotono tanandia aroman tang doma pang mga logod ta.

¹² Mga natetenged ong logod tang si Apolos, inampangano engaged tanandiang mamisita atan ong nindio aroman tang mga logod ta, piro indi pa ono tanandia mapaning atan. Ong domang oras da lamang ono, mga may timpo.

Oring mga toyon

¹³ Kaministiran pirmi among listo ig indi amo magpalobay ong pagto mi. Paitegen mi tang nem mi ig pabakeden tang pagtalig mi? ¹⁴ Ig ong tanan ang agboaten mi, ipaita mi tang paggegma.

¹⁵ Mga logod, gata-wanan mi, ang na-kaw ang engaged ang namagto ong Gino atan ong Acaya anday doma kondi si Estefanas ig ang pamilia na. Namagbolontad tanira tang mga sadili nira agod magsirbi ong mga sinakepan tang Dios. Animan pagigampango ong nindio ¹⁶ ang

* 16:8 16:8 Ang "Pentecostes" tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

magpasakep amo ong nira, asta ong tanan ang kapario nirang pamangabedlay para ong Gino.

¹⁷ Nalipayo ta mo-ya asing kiminabot da Estefanas, Fortunato ig Acaico. Tenged maski anda amo tani, taniray nagimong mga katelet mi. ¹⁸ Linipayo nira, pario tang bindoat nira ong nindio. Dapat galangen tang mga taw ang pario ong nira.

¹⁹ Ang mga pamagto ong ni Cristo tani ong probinsia tang Asia pamagpakomosta atan ong nindio. Da Aquila may Prescila, aroman tang mga pamagto ang pamagsirimet-simet ong balay nira, pamagpakabot tang paggegma nira bilang mga logod ta ong Gino. ²⁰ Pamangomosta ka ong nindio tang tanan ang pamagto tani.

Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mga mama-glogod ong ni Cristo.†

²¹ Mandian, yo mismo si Pablo tang pagsolat ta na: Komosta.

²² Balampa silotan tang Dios asta ong tanopa tang maski sinopay indi paggegma ong Gino.

Gino, magbalika ra!‡

²³ Aloyan amo enged tang Ginong Jesus.

²⁴ Risibien ming tanan tang paggegmao ong nindio, yamong mga logodo ong ni Cristo Jesus.

† 16:20 16:20 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong. ‡ 16:22 16:22 Ong bitalang Aramaico: “Marana tha.” Maning ta na tang agganing tang primirong mga pamagto ong ni Jesus ang pamagelat ong mas madaling pagbalik na tarin ong kalibotan.

Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan; Ang bagong
magandang balita: bagong tipan
New Testament in Agutaynen

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

